

УДК 633.857.4:631.5(477.7)

ВПЛИВ СОРТОВОГО СКЛАДУ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ РОСЛИН ГІРЧИЦІ ПОСІВНОЇ

Федорчук Михайло, д-р с.-г. наук, професор
Кутняк Вячеслав, аспірант, Кругленко Анна, аспірантка
Миколаївський національний аграрний університет

За результатами досліджень Миколайка І. І. (2024) встановлено, що врожайність насіння гірчиці значною мірою залежить від способу сівби та генотипу. Ранній строк сівби забезпечував підвищення врожайності, причому вузькорядний спосіб формував приріст на 0,25–0,45 т/га, а ширококорядний 0,35–0,51 т/га, порівняно з пізнішим строком. Достовірно вищу врожайність усіх сортів забезпечував вузькорядний спосіб сівби з міжряддям 15 см, що зумовлено кращим мікрокліматом у посівах, рівномірним освітленням та зменшенням конкуренції між рослинами за вологу і поживні речовини [1].

У проведених досліджах Жуйкова О. Г. [2] та Волощук М. Ю. [3] фактор А – сорти гірчиці посівної (Веснянка, Пріма), а фактор Б – ширина міжрядь (15 см, 30 см, 45 см). Обидва сорти мають високу господарську цінність: гірчиця сизої форми Пріма характеризується вмістом олії до 43% і низьким рівнем ерукової кислоти (0–1 %), тоді як гірчиця біла Веснянка вирізняється ранньостиглістю, високою посухостійкістю та вмістом білка до 31 %. Польові спостереження засвідчили, що оптимальна ширина міжрядь істотно впливала на ріст і розвиток рослин обох сортів. Найвищу урожайність насіння формували посіви за міжряддя 30 см, що забезпечувало найкраще поєднання густоти стояння, освітленості та доступу вологи. У сорту Веснянка спостерігалася дещо більша біомаса та кількість стручків на рослину, тоді як сорт Пріма мав вищу масу тисячі насінин і вміст олії, що узгоджується з результатами досліджень Жуйкова О. Г. (2014) [4].

Оптимальна глибина загортання насіння залежить від механічного складу ґрунту і рівня зволоженості та в середньому становила 2...4 см. Рекомендована норма висіву варіювала у межах 1,0...1,5 млн схожих насінин/га, тоді як на легких піщаних ґрунтах доцільно збільшувати її до 2,0 млн/га для забезпечення достатньої густоти стояння. Сівбу здійснювали зерновими сівалками типу СЗТ-3.6 або «Містраль», що гарантують рівномірний розподіл насіння та дотримання заданої норми [1].

Таким чином, отримані результати підтверджують, що оптимізація способу сівби та добір сортів з високим генетичним потенціалом є визначальними чинниками підвищення продуктивності гірчиці посівної. Найвищу урожайність у наших досліджах забезпечив сорт Веснянка за міжряддя 30 см, що свідчить про доцільність використання саме цієї схеми для умов Південного Степу України.

Урожайність гірчиці істотно залежить від поєднання сортових особливостей та ширини міжрядь. Оптимальним способом сівби для обох

сортів є міжряддя 30 см, яке забезпечує кращу фотосинтетичну активність і використання вологи. Сорт Веснянка перевищував Пріму за біомасою та кількістю стручків, тоді як Пріма мала вищий вміст олії. Ранній строк сівби та дотримання оптимальної густоти стояння є критично важливими умовами реалізації потенційної продуктивності сортів гірчиці в умовах Південного Степу.

Список використаної літератури

1. Миколайко І. І. Вплив строків і способів сівби на продуктивність сортів гірчиці. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2024. № 76. С. 45–52.
2. Жуйков О. Г. *Гірчиця в Південному Степу: агроекологічні аспекти і технології вирощування*. Херсон: Грінь Д. С., 2014. — 416 с.
3. Волощук М. Ю. Формування врожайності насіння гірчиці білої залежно від рівня мінерального живлення рослин. *Передгірне та гірське землеробство і тваринництво*. 2024. Вип. 75(1). DOI: [https://doi.org/10.32636/01308521.2024-\(75\)-1-2](https://doi.org/10.32636/01308521.2024-(75)-1-2).
4. Жуйков О. Г., Ходос Т. А. Гірчиця в структурі жиролійного комплексу України: повноправна альтернатива чи "чужий серед своїх". *Таврійський науковий вісник*. 2021. № 121. С. 48–52. DOI: <https://doi.org/10.32851/2226-0099.2021.121.6>.

УДК 633.11"324":631.5:631.92(447.7)

РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

Федорчук М., д-р с.-г. наук, професор
Олійник О., аспірант

Миколаївський національний аграрний університет

Південний Степ України - один із найскладніших за агрокліматичними умовами регіонів, де гостро проявляється дія посухи, високих температур, вітрової ерозії та нестачі вологи у ґрунті. В таких умовах питання ресурсозбереження набуває стратегічного значення для сталого розвитку аграрного виробництва. Впровадження технологій, які забезпечують ефективне використання вологи, енергії, добрив і ґрунтових ресурсів, є основою формування стабільних урожаїв озимої пшениці - ключової продовольчої культури України [1, 2].

Озима пшениця (*Triticum aestivum* L.) має високу генетичну пластичність, що дозволяє адаптуватися до різних кліматичних умов. У Південному Степу головним обмежувальним фактором продуктивності є волога, тому ефективна технологія вирощування повинна мінімізувати її